

รื่นรมย์ 'ไม้ดอกหอม'

ไอเดียจัดสวนเพิ่มความสดชื่น

ไม้หอมผูกพันกับวิถีชีวิตคนไทยมาช้านาน นอกจากกลิ่นหอมของดอกไม้ที่ช่วยสร้างเสริมบรรยากาศความสดชื่น สีสันสวยของดอกไม้ยังแต่งแต้มให้สวนในบ้านสวยงาม มีชีวิตชีวา ...

ผศ.วีระยุทธ นาคทิพย์ รองคณบดีฝ่ายบริหารและวางแผน อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ คณะเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ให้มุมมองการจัดสวน พาสัมผัสสรรพคุณไม้หอมว่า ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมมีความสวยงามมีอยู่มากมายหลายชนิด โดยก่อนที่จะเลือกนำไม้ดอกหอมหรือพืชสมุนไพรมาจัดสวนจะต้องศึกษา พิจารณารายละเอียดต่าง ๆ ดังเช่น บางบ้านอาจมีผู้แพ้เกสรดอกไม้ อย่างเช่น **พญาสัตบรรณ** ไม้ใหญ่ที่ให้ร่มเงาและมีดอกหอม บางคนอาจไม่ชอบกลิ่น ขณะที่บางคนชื่นชอบ ก่อนการออกแบบสวนจึงต้องคิดร่วมกัน เพื่อให้เกิดเป็นความลงตัว

พรรณไม้ที่กล่าวถึงแบ่งเป็นประเภทแดดจัดและแดดรำไร โดยประเภทที่ต้องการแดดมาก มีหลายชนิดดังเช่น **จำปี จำปูนาน ป๊อบ ลำดวน** ทั้งยังมี **เข็ม ไม้กระดังงา ฯลฯ** ส่วนประเภทชอบแดดรำไรได้แก่ **นมแมว พุดซ้อน จำปีแขก ฯลฯ**

นอกจากนี้หากต้องการจัดสวนให้ได้สัมผัสกับกลิ่นหอมของดอกไม้ในช่วงเวลาต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นช่วงเช้า เวลาสาย หรือดอกไม้ส่งกลิ่นหอมในช่วงเวลากลางคืนก็จะต้องศึกษาช่วงเวลา ทั้งนี้ส่วนใหญ่ไม้ดอกหอมให้กลิ่นหอมแรงช่วงพลบค่ำ อย่างเช่น **กระดังงาสงขลา พุด** เป็นต้น

การออกแบบก่อนการปลูกจึงต้องให้ความสำคัญกับหลายส่วน โดยถ้าต้องการกลิ่นหอมเย็น ๆ เวลาเช้าก็ต้องเลือกพันธุ์ไม้ให้เหมาะสม อย่างเช่น **สายหยุด** นอกจากมีสีส้มสวยแล้วยังให้กลิ่นหอม ถ้าต้องการปลูกให้กลิ่นหอมเข้ามาในบ้าน หรือต้องการกลิ่นช่วงเวลาไหนก็ต้องปลูกในตำแหน่งที่เหมาะสม มีลมพัดพานำกลิ่นหอมเข้ามาในบ้าน

"พันธุ์ไม้บางชนิดอาจแยกได้ยาก อย่างเช่น **โมก** บางทีอาจรู้สึกให้กลิ่นหอมทั้งวัน บ้างก็เป็นเวลาเช้า **จำปี ป๊อบ** ก็หอมนานตลอดวัน ส่วนช่วงสายที่ยังคงมีความหอมใกล้เคียงกันก็มี **เล็บ**

มีอนาง ลำดวน ฯลฯ เป็นพันธุ์ไม้ที่จะได้กลิ่นหอมลอยลมมา ส่วนที่หอมเวลาเย็นและหอมกลางคืนก็มีอยู่มากเช่นกัน ดังเช่น **ราตรี การณิการ การะเวก ฯลฯ** ซึ่งกลิ่นหอมของดอกไม้ช่วงเวลาเย็นอาจให้ความรู้สึกถึง **วังเวง**

นอกจากนี้ยังมี **นมแมว ปาหนันช้าง หม่นาด ฯลฯ** ซึ่งก็ให้

“ศึกษาธรรมชาติ ต้นไม้นิดนั้น ๆ”

ความหอม ทั้งยังมีรูปทรง สีสันสวยเป็นอีกส่วนหนึ่งของชนิดพันธุ์ไม้ที่นำมาใช้ตกแต่งสวนในบ้านให้ร่มรื่น และมีกลิ่นหอมสดชื่น อีกทั้งการดูแลสวน ตัดแต่งกิ่งยังเป็นกิจกรรมช่วยผ่อนคลาย ได้หลุดพ้นจากความเคร่งเครียด เร่งรีบ

ผศ.วีระยุทธ อธิบายเพิ่มอีกว่า ไม้หอมส่วนใหญ่ที่จัดแต่งสวนเป็นไม้ไทย เป็นไม้ที่ปลูกเลี้ยงกันมายาวนาน นอกจากให้ความร่มรื่นเพลิดเพลินไปกับพันธุ์ไม้ ยังเป็นบันทึกบอกเล่าวิถีชีวิตไทย ภูมิปัญญาไทย อีกทั้งบางชนิดยังมีคุณสมบัติทางยา แต่ไม่ว่า

จะเป็นการปลูกต้นไม้ชนิดใดจะเป็นไม้ดอกหรือไม้ใบก็ล้วนแต่ยังประโยชน์

อย่างไรก็ตามการที่จะปลูกต้นไม้ชนิดใดจะต้องศึกษาธรรมชาติของต้นไม้ชนิดนั้น ๆ ก่อน อย่างเช่น ไม้ใบที่ได้รับความนิยมปลูกในอาคาร ปลูกในบ้าน แม้จะต้องการแสงน้อยแต่ก็ต้องนำต้นไม้กลางแจ้งแดด อีกทั้งต้องสังเกต โดยไม้บางชนิดไม่เหมาะที่จะปลูกเลี้ยงในอาคาร อย่างเช่น ประจ เป็นไม้ที่ต้องการแดดและไม่ชอบน้ำ เมื่อนำมาปลูกในบ้านก็จะค่อย ๆ เเฉลง และจากเราไปในที่สุด

นอกจากนี้ยังมีกล้วยไม้ มาตกแต่งประดับซึ่งก็แล้วแต่ความชื่นชอบและดีไซน์ แต่ทั้งนี้ไม่ว่าชนิดใดต้องการแสงแดด สว่าง แสงแดดรำไร เพื่อการเจริญเติบโต

อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ ผศ.วีระยุทธ เส้าเพิ่มอีกว่า การปลูกเลี้ยงไม้ในอาคาร ไม้ใบหรือไม้กระถางที่นิยมกันอยู่นั้นควรให้ต้นไม้ได้พบสิ่งที่เป็ธรรมชาติของเขบ้าง โดยนำออกไปวางในพื้นที่ที่มีแสงสาดส่องเข้ามาถึงได้ ซึ่งควรเป็นแดดเช้า ส่วนแดดช่วงบ่ายจะค่อนข้างร้อนแรงกว่า เช่นเดียวกัน หากปลูกเลี้ยงไม้ดอกไว้ในบ้าน ก็ควรนำออกไปให้ได้รับแสงบ้าง ไม่เช่นนั้นไม้ดอกที่ไม่ได้รับแสงจะออกดอกลดน้อยลง

ไม้แต่ละชนิดมีลักษณะที่ต่างกัน บางชนิดชอบน้ำ บางชนิดไม่ชอบน้ำมาก ฯลฯ ก่อนปลูกจึงต้องศึกษา และเมื่อปลูกแล้วก็ต้องดูแล ทั้งนี้ ผศ.วีระยุทธ ให้มุมมองการจัดสวนด้วยไม้ดอกหอมเพิ่มอีกว่า ถ้ามีพื้นที่มาก อาจเลือกใช้ไม้พุ่มขนาดกลาง หรือไม้ใหญ่ โดยไม่ต้องทำรั้ว ไม้ระแนง หรือองค์ประกอบอื่น ๆ

ส่วนถ้ามีพื้นที่จำกัด ไม้หอมที่สามารถเลือกหามาปลูกโดยที่

เหมาะเข้ากับพื้นที่มีหลากหลาย อย่างเช่น ต้นแก้ว ซึ่งมีทั้งแก้วแคร่และแก้วธรรมชาติ โดยแก้วเป็นไม้พุ่ม ดอกหอมมีสีขาวสะอาด หรือจะเป็น มะลิ พุด ไม้ก โดยไม้กนั้นก็มีทั้งไม้กพวงและไม้กลา ลักษณะดอกเป็นพวง และดอกเดี่ยว ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังมีต้นไม้ที่ดอกสวย มีสีสดใส ซึ่งบางชนิดไม่มีการกลั่น แต่มีความสวยงาม ซึ่งก็ได้รับความนิยม เลื่อนนำมาจัดสวนด้วยเช่นกัน อาทิ พวงแสด ช่วงกลางวันแดดแรงพวงแสดจะให้สีสดใสชัดเจน ขณะที่ พวงชมพู ก็เช่นกันไม่มีการกลั่น แต่มีรูปทรง สีสวย อีกทั้งมี โช้ทอง

ก็มีความสวยงาม เป็นไม้ยืนต้นขนาดกลาง แต่ไม่มีการกลั่น ดอกสีเหลือง ฯลฯ

“การจัดสวน โดยทั่วไปอาจไม่จำเป็นต้องมีแต่ต้นไม้ องค์ประกอบอื่น ๆ ก็ต้องให้ความสำคัญ โดยการจัดสวนควรอิงกับธรรมชาติ ศึกษาธรรมชาติซึ่งจะทำให้สวนมีความเป็นธรรมชาติ มีเสน่ห์ ทั้งนี้ในเรื่องของการจัดสวนยังมีทฤษฎีในเรื่องของความ

รูปจาก : www.qsbg.org

ผศ.วีระยุทธ นาคทิพย์

สมดุลงดประกอบ พืชพรรณไม้ต่าง ๆ ฯลฯ ทั้งไม้ใบ หรือไม้ดอกต่างก็มีความสวยงาม ทั้งหมดนี้อยู่ที่ความชื่นชอบ ความสนใจ”

อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีภูมิทัศน์ ผศ.วีระยุทธให้ความรู้เพิ่มถึงการจัดสวน สำหรับพื้นที่จำกัดทั้งท่ายอีกว่า สิ่งสำคัญควรต้องเลือกต้นไม้ให้เหมาะสม อย่างพื้นที่ระเบียงคอนโดมิเนียมห้องน้ำ ส่วนนี้สามารถปลูกไม้ที่มีลักษณะไม้แคระได้ และขอแนะนำการจัดสวนแบบโมบายซึ่งสามารถเคลื่อนที่ ปรับเปลี่ยนได้

ทั้งนี้เมื่อถึงระยะเวลาหนึ่ง ต้นไม้จะเริ่มเหลือง ไม่เจริญเติบโตก็ควรนำออกมาดูแลด้านนอก เพื่อให้ได้รับแสงและอากาศ สลับเปลี่ยนกับไม้ที่ปลูกไว้ที่ระเบียง โดยหากทำเช่นนี้ก็จะช่วยให้ต้นไม้พักตัว กลับมาสวยงามดังเดิม...

เป็นสวนสวยที่มีชีวิตชีวา.

● พงษ์พรรณ บุญเลิศ ●